

IZVEŠTAJ

7. Kongres Udruženja za dečju i adolescentnu psihijatriju i srodne struke Srbije – DEAPS:

Mentalno zdravlje dece i adolescenata – Trauma u nama i oko nas

29. maj – 1. jun 2025, Šabac, Srbija

Sedmi kongres DEAPS-a održan je u Šapcu, prelepom gradu u Šumadiji i Zapadnoj Srbiji, od 29. maja do 1. juna 2025. godine. Glavna tema kongresa bila je „Mentalno zdravlje dece i adolescenata – „Trauma u nama i oko nas“. Više uglednih međunarodnih i domaćih predavača predstavilo je savremene nalaze iz oblasti traume kod dece i mladih, a svaka prezentacija bila je praćena živom diskusijom sa publikom. Učesnici kongresa bili su stručnjaci različitih profesija povezanih sa mentalnim zdravljem dece i mladih (psihijatri, psiholozi, pedijatri, socijalni radnici, defektolozi, medicinske sestre), koji rade u različitim sektorima (zdravstvo, obrazovanje, socijalna zaštita i drugi).

Prvog dana kongresa održana je pretkongresna radionica „Prepoznavanje i reagovanje na nasilje nad decom: Strategije zasnovane na dokazima za zdravstvene radnike“, koju je u Institutu za mentalno zdravlje u Beogradu vodila Berit Kieselbach (Svetska zdravstvena organizacija), zajedno sa moderatorima iz Instituta. Nakon radionice, učesnici su se preselili u Šabac, gde je održan prvi simpozijum kongresa posvećen temi „Deca i mladi – počinio i žrtve krivičnih dela“, koji su moderirale Nataša Ljubomirović i Ivana Đukić Milošavljević.

U okviru ovog simpozijuma, Nataša Ljubomirović izložila je temu „Poremećaji ponašanja – kuda to vodi?“. Zatim je Vesna Trbović govorila o „Odgovoru sistema socijalne zaštite na poremećaje ponašanja“. Treća predavačica, Marija Maljković, predstavila je „Programe zasnovane na dokazima“, dok je četvrta predavačica, Ivana Milosavljević Đukić, izložila podatke o „Skloništu za hitnu zaštitu zlostavljane dece“.

Nakon simpozijuma usledila je svečana ceremonija otvaranja, tokom koje su prisutnima uputili pozdravne reči: dr Milica Pejović Milovančević, predsednica DEAPS-a, dr Ana Kesić, generalna sekretarka DEAPS-a, dr Miodrag Stanković, potpredsednik DEAPS-a, Snežana Vuković, predstavnik Ministarstva prosvete Republike Srbije, i dr Aleksandar Pajić, gradonačelnik Šapca.

Dr Milica Pejović Milovančević održala je plenarno predavanje na temu „Prevalencija mentalnih poremećaja kod dece i adolescenata u Srbiji“, nakon čega je usledio muzički nastup talentovane Lenke.

Nakon ceremonije otvaranja, održana je prva sesija DEAPS-a Early Career Corner: Meet-the-Expert. Mladi stručnjaci iz različitih oblasti mentalnog zdravlja imali su priliku da se upoznaju sa profesorom Denisom Ugrinom iz Velike Britanije i učestvuju u otvorenoj diskusiji (moderatorica: Marija Mitković Vončina).

Sledećeg dana, kongres je nastavljen jutarnjim i popodnevnom sesijama. Dan je započet UNICEF-ovim simpozijumom „Minimalni paket usluga za mlade (YMSP)“, koji su moderirale Milica Pejović Milovančević i Stanislava Vučković. Stanislava Vučković (UNICEF) govorila je o „Programu mentalne i psihosocijalne podrške za decu, adolescente i mlade“. Marija Mitković Vončina predstavila je „Minimalni paket usluga psihosocijalne podrške“. Usledile su prezentacije: „Telezdravlje“ (Ana Munjiza Jovanović), „YMSP iz ugla trenera“ (Ljubiša Jovanović), „YMSP iz ugla mentora“ (Maja Todorović), kao i kratak video o iskustvima profesionalaca koji sprovode YMSP u obrazovnom sistemu (Nevena Stepanović).

Drugi simpozijum, moderiran od strane Milice Pejović Milovančević i Jelene Radosavljev Kirćanski, bio je posvećen temi „Odziv sistema na majske tragedije“. Tijana Mirović govorila je o „Traumi kod dece i mladih“. Jelena Radosavljev Kirćanski predstavila je „Integrativni odgovor sistema podrške na majske tragedije u Srbiji“. Snežana Vuković govorila je o „Odgovoru Ministarstva prosvete na majske tragedije“, dok je Aleksandra Parojčić izložila temu „Pomagači – organizacija aktivnosti, izazovi i podrška“. Snežana Mrvić i Hana Korać govorile su o „Ulozi medija“.

Centralni deo dana obeležile su dve plenarne sesije: „Pružanje psihosocijalne podrške mladima nakon masovne traume“ (dr Lise Eilin Stene, Norveška) i „Odziv zdravstvenog sektora na nasilje nad decom“ (dr Berit Kieselbach, Švajcarska).

Potom je usledio sponzorisan simpozijum (Johnson & Johnson) „Život sa ADHD-om“, u okviru kojeg su održane sledeće prezentacije: „Dijagnoza i lečenje ADHD-a“ (Ana Kesić), „ADHD u Srbiji“ (Milica Pejović Milovančević) i „ADHD – prelazak u odraslo doba“ (Vanja Mandić Maravić).

Sledeći simpozijum bio je posvećen „Izabranim temama iz dečje i adolescentne psihijatrije“, a moderirale su ga Svetlana Ivanović Kovačević i Jelena Kostić. Svetlana Ivanović Kovačević govorila je o „Izazovima i dilemama u forenzičkoj psihijatriji dece“. Miodrag Stanković izložio je temu „Ubistva u školama – kako ih prepoznati, kako ih sprečiti?“, dok je Jelena Kostić govorila o „Negativnim iskustvima u detinjstvu i poremećajima iz shizofrenog spektra“.

Sledeći simpozijum „Trauma i psihoterapija“, koji su moderirali Vojislav Ćurčić i Sanja Životić, uključivao je sledeće teme: „Kompleksni PTSP“ (Tijana Mirović), „Grupa i

trauma" (Danilo Pešić), „Psihološka podrška visoko traumatizovanim izbeglicama" (Bojana Trivunčić), „Rad sa roditeljima traumatizovane dece" (Sanja Životić i Snežana Kecojević), „Gubitak roditelja u detinjstvu" (Olga Borovnica), „Pristupi traumi zasnovani na dokazima" (Vladimir Borovnica).

Simpozijum na temu „Trauma u ranom detinjstvu / Uloga roditelja u prevenciji hroničnog stresa", moderiran od strane Aleksandre Stojadinović, Miodraga Stankovića i Jelene Zajeganović, uključio je sledeće prezentacije: „Neurobiološki efekti traume u ranom detinjstvu" (Aleksandra Stojadinović), „Fizičko kažnjavanje kao faktor traumatizacije deteta" (Roberto Grujičić), i „Odzivnost roditelja i emocionalna sigurnost dece" (Ivana Mihić).

Nakon toga, održana je druga sesija DEAPS Early Career Corner: Meet-the-Expert, gde su mladi stručnjaci razgovarali sa profesorom Andreom Daneseom iz Velike Britanije (moderator: Marija Mitković Vončina).

Dan je završen Skupštinom DEAPS-a.

Sledećeg jutra, dve plenarne sesije otvorile su program. Andrea Danese održao je predavanje „Nepovoljna iskustva u detinjstvu i psihopatologija – povezivanje populacione nauke sa kliničkom praksom". Denis Ugrin govorio je na temu „Terapeutska procena kod mladih koji se samopovređuju".

Simpozijum „Lice i unutrašnjost traume", koji su moderirali Jasminka Marković i Ana Kesić, uključivao je prezentacije: „Sva lica traume" (Duško Stupar), „Trauma iz drugačije perspektive" (Ana Kesić), „Kako pomoći traumatizovanom pomagaču" (Jasminka Marković), i „Model podrške mentalnom zdravlju dece i mladih u zajednici" (Jasmina Bogdanović).

Usledile su još dve plenarne sesije: sesija o inovacijama u učenju „ACAMH: Deljenje najboljih dokaza i unapređenje prakse" (Gordana Milavić, UK) i sesija „Novosti iz regiona – Nacionalni akcioni plan za unapređenje mentalnog zdravlja dece i mladih u Severnoj Makedoniji (2024–2030)" (Stojan Barjaktarov, Severna Makedonija).

Zatim je usledila panel diskusija „Granice krivične odgovornosti; Institucionalizacija forenzičke psihijatrije za decu i edukacija kadrova", koju su vodile Aneta Lakić i Svetlana Ivanović Kovačević. Učestvovali su: Aneta Lakić, Svetlana Ivanović Kovačević, Ana Kesić, Nataša Ljubomirović, Željka Košutić, Bojana Dunjić Kostić, Katlin Brašić i Gorjana Mirčić Čaluković.

Program je zaključen sesijom prikaza slučajeva (moderatori: Vladimir Borovnica i Duško Stupar).

Nakon toga je usledila poster sesija (moderatori: Jelena Kostić, Olivera Aleksić Hil i Ivana Milošavljević Đukić), bilo je izloženo 24 postera, a nagrada se dodeljivala za prva tri mesta. Prvo mesto je zauzela Elena Stevanović et al. sa temom *"Povezanost ranih maladaptivnih iskustava sa sklonošću ka suicidalnim pokušajima"*, drugo mesto pripalo je Gojranu Tasevskom et al. sa naslovom *"Lifetime prevalence of traumatic experiences and symptoms of trauma in Slovenian adolescents, admitted to the only Slovenian secure psychiatric unit for minors due to self-harm"* i treće mesto je dodeljeno Nedi Tasić et al. sa naslovom *"Efekti digitalnog detoksa kod psihijatrijski hospitalizovanih adolescenata"*.

Dan je završen svečanom večerom.

Zadnjeg dana kongresa, panel sesija „Lokalni PORI timovi“, koju su moderirali Mirjana Đorđević, Špela Golubović, Jelena Petković i Dunja Civrić, uključivala je predavanja navedenih govornika, kao i Jovane Jovanović. Nakon toga je održana ceremonija zatvaranja.

Kongres je pružio sveobuhvatan prikaz nalaza o najvažnijim aspektima traume kod dece i mladih iz različitih uglova. Učestvovalo je 180 učesnika u živim diskusijama, razmeni ideja i razmatranju budućih pravaca. Od međunarodnih do domaćih predavača, od iskusnih do mladih stručnjaka, od naučnog do društvenog programa – Šabac, Srbija, bio je pravo mesto za biti.